
Vergaderjaar 2021 – 2022

33 506

Voorstel van wet van het lid Pia Dijkstra tot wijziging van de Wet op de orgaandonatie in verband met het opnemen van een actief donorregistratiesysteem

AP

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG
Vastgesteld 2 november 2021

De leden van de commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)¹ hebben kennisgenomen van de brief van 7 juli 2021 van de minister voor Medische Zorg en Sport, waarmee de Kamer geïnformeerd is over de afronding van de implementatie van de nieuwe Donorwet.² De leden van de **PPV**-fractie hebben hierover nog enkele vragen.

Naar aanleiding hiervan is op 28 september 2021 een brief gestuurd aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft op 1 november 2021 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
De Boer

¹ Samenstelling:

Ganzevoort (GL), Gerkens (SP), Van Dijk (SGP), Van Hattem (PPV), Oomen-Ruijten (CDA), Rombouts (CDA), Bredenoord (D66), Koole (PvdA), De Bruijn-Wezeman (VVD), Baay-Timmerman (50PLUS), A.J.M. van Kesteren (PPV), Adriaansens (VVD) (voorzitter), Van der Burg (VVD), Dessing (FVD), Van Gurp (GL), Prast (PvdD), Van Pareren (Fractie-Nanninga) (ondervoorzitter), Prins (CDA), Vendrik (GL), Verkerk (CU), De Vries (Fractie-Otten), Van der Voort (D66), Keunen (VVD), Hermans (Fractie-Nanninga), Raven (OSF) en Karakus (PvdA).

² Kamerstukken I 2020/21, 33 506, AO en bijlagen.

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Den Haag, 28 september 2021

De leden van de commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van 7 juli 2021 van de minister voor Medische Zorg en Sport, waarmee de Kamer geïnformeerd is over de afronding van de implementatie van de nieuwe Donorwet.³ De leden van de **PVV**-fractie hebben hierover nog enkele vragen.

Van het werkelijke aantal geregistreerde personen (bijna 11 miljoen van de circa 13,5 miljoen volwassenen) hebben ca. 4,5 miljoen personen expliciet 'nee' gezegd en hebben ruim 3 miljoen personen zich niet actief laten registreren. Het Communicatieplan donorregistratie en orgaan- en weefseldonatie, waarmee de regering de orgaan- en weefseldonatie heeft willen bevorderen, heeft dus geen effect gehad op ca 7,5 miljoen van de 13,5 miljoen volwassenen. De leden van de PVV-fractie krijgen graag uitgelegd waarom er in de brief van 7 juli jl. gesproken wordt over 'mooie resultaten' door het communicatieplan.

Zij vernemen ook graag of het aantal orgaan- en weefseltransplantaties na invoering van het Actief Donorregistratiesysteem (ADR) vergroot is en of de wachtlijsten voor orgaan- en weefseldonatie inmiddels zijn teruggebracht.

Doel en achtergrond van de Wet op de orgaandonatie is het bevorderen van orgaan- en weefseldonatie, omdat er een groep mensen is met orgaanfalen en/of een aandoening waarvoor respectievelijk weefseltransplantatie de geïndiceerde medische behandeling is. De leden van de PVV-fractie krijgen graag een overzicht, dan wel een indicatie, van het aantal orgaan- en weefseltransplantaties vanaf het moment dat de nieuwe Donorwet is ingegaan en van de meest recente cijfers van uitgevoerde, dan wel (gelet op de coronaperiode) geplande en/of uitgestelde orgaan- en weefseltransplantaties.

De leden van de commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag bij voorkeur voor 29 oktober 2021.

Mr. drs. M.A.M. Adriaansens

Voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

³ Kamerstukken I 2020/21, 33 506, AO en bijlagen.

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 november 2021

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de PVV-fractie van de commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) van de Eerste Kamer over de afronding van de implementatie van de nieuwe Donorwet (159856.314U ingezonden 29 september 2021).

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Paul Blokhuis

De leden van de PVV-fractie geven aan dat ca. 4,5 miljoen personen expliciet 'nee' gezegd hebben en ruim 3 miljoen personen hebben zich niet actief laten registreren⁴. Het Communicatieplan donorregistratie en orgaan- en weefseldonatie heeft volgens de leden van de PVV-fractie geen effect gehad op ca 7,5 miljoen van de 13,5 miljoen volwassenen. De leden vragen derhalve om uitleg waarom er in de brief van 7 juli jl. gesproken wordt over 'mooie resultaten' door het communicatieplan.

In het Communicatieplan 2018 waarmee uitvoering is gegeven aan de nieuwe Donorwet staat dat *"iedereen altijd zelf zijn/haar keuze kan maken, kan vastleggen en op ieder gewenst moment weer kan wijzigen. Naast 'ja' kan iemand ook kiezen voor 'nee', 'ik laat het aan mijn familie over', of 'ik laat het aan een specifiek persoon over'. Iedereen heeft de vrijheid om dit zelf te beslissen."*

Een belangrijke doelstelling van het communicatieplan voor de implementatie van de nieuwe Donorwet was dus dat iedereen in Nederland de vrijheid zou voelen om *weloverwogen een eigen keuze* te maken. Daarbij werd een percentage van 57 procent actieve registraties als doelstelling genoteerd. Bij afronding van de implementatie stond de teller op 75 procent actieve registraties. Omdat in de communicatiestrategie werd benadrukt dat *iedere keuze* goed is, achten wij het ruimschots overtreffen van de beoogde percentage met 18 procent als een heel goed resultaat. Vóór de invoering van de nieuwe Donorwet hadden zich 7,6 miljoen mensen actief geregistreerd, nu meer dan 10,7 miljoen.

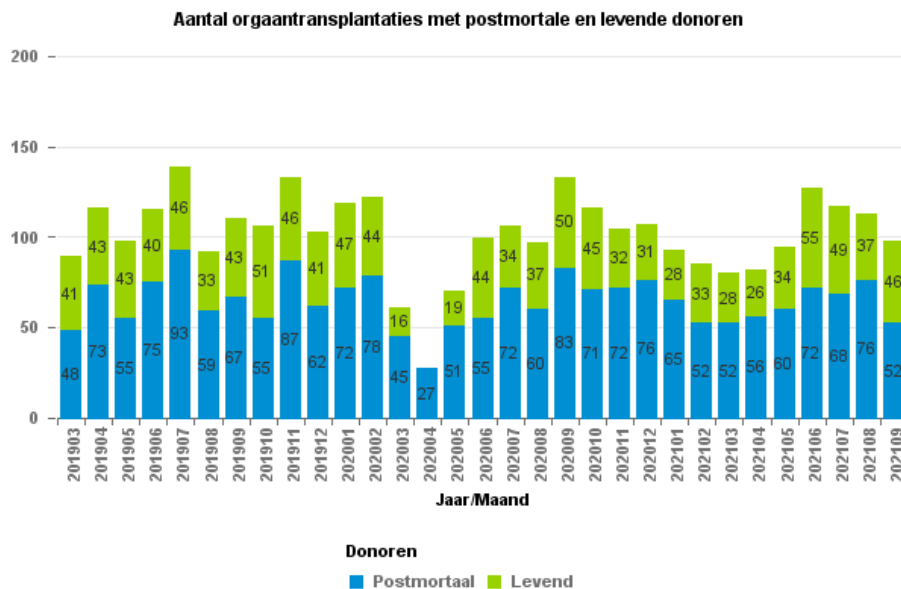
We hebben ook gezien dat ongeveer 3 miljoen inwoners geregistreerd staan met 'geen bezwaar'. We hebben in de campagne gedurende de implementatie duidelijk uitgelegd wat deze categorie inhoudt. De effectmetingen van de publiekscampagne laten zien dat 85 procent van de Nederlanders weet dat zij, als zij geen actieve keuze invullen, met 'geen bezwaar' in het Donorregister komen te staan. Ook weet 85 procent dat deze keuze altijd gewijzigd kan worden. We kunnen dus spreken van 'mooie resultaten' met betrekking tot het bereiken van burgers en de kennisstand over hun registratie in het donorregister.

De leden van de PVV-fractie willen ook graag weten of het aantal orgaan- en weefseltransplantaties na invoering van het Actief Donorregistratiesysteem (ADR) vergroot is en of de wachtlijsten voor orgaan- en weefseldonatie inmiddels zijn teruggebracht. Zij vragen om een overzicht, dan wel een indicatie, van het aantal orgaan- en weefseltransplantaties vanaf het moment dat de nieuwe Donorwet is ingegaan en van de meest recente cijfers van uitgevoerde, dan wel (gelet op de coronaperiode) geplande en/of uitgestelde orgaan- en weefseltransplantaties.

Met betrekking tot de wachtlijsten is er weinig verandering te zien na invoering van de ADR ten opzichte van daarvoor.

Het aantal uitgevoerde orgaantransplantaties met postmortale en levende donoren tussen maart 2019 en september 2021 wordt weergegeven in onderstaande tabel.

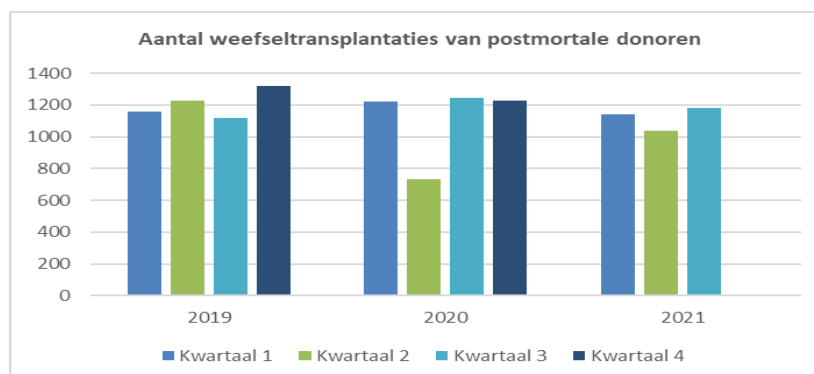
⁴ Volgens de laatste cijfers van 1 oktober 2021 van het Donorregister staan 14,1 miljoen mensen geregistreerd, waarvan 4,37 miljoen mensen met een 'nee'-keuze; en 3,35 miljoen mensen met een 'geen bezwaar'-registratie (<https://www.donorregister.nl/over-het-donorregister/cijfers>).

Bron: Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS)

Te zien is dat er in de eerste golf van de Coronacrisis (van 15/3/2020 tot 1/5/2020) in Nederland veel minder orgaantransplantaties zijn uitgevoerd dan gebruikelijk is (afname van 61 procent). Vanaf mei is weer een stijging te zien van het aantal transplantaties, waarbij vanaf juli 2020 het aantal postmortale orgaantransplantaties weer op een gebruikelijk niveau lag (gemiddeld 71 transplantaties per maand). In 2021 daalde het aantal opnieuw tijdens de derde golf in zowel februari als maart. In de drie maanden daarna is het aantal weer langzaam gestegen naar het normale niveau met 72 transplantaties in juni 2021.

Het aantal weefseltransplantaties is weinig veranderd ten opzichte van voor de invoering van de nieuwe Donorwet, enkel in kwartaal 2 van 2020 werd door de beginnende Coronacrisis minder weefsel getransplanteerd.

Bron: Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS)

Aangezien de implementatie van het ADR een doorlopend proces was van 1 september 2020 tot juli 2021, is het moeilijk om een causaal verband te leggen tussen de invoering van de ADR en het aantal uitgevoerde transplantaties c.q. de aantallen van patiënten op de wachtlijsten. Het zichtbaar worden van de daadwerkelijke impact van de wetswijziging zal naar verwachting enkele jaren duren. Dit heeft ook impact op de wachtlijsten voor orgaan- en weefseldonatie. Daarnaast spelen uiteraard de verregaande implicaties van de Coronacrisis, die al gaande was tijdens de inwerkingtreding van de nieuwe Donorwet, een belangrijke rol. Door krapte op de IC-afdelingen van ziekenhuizen en de algemene afschaling van niet-acute zorg, hebben minder transplantaties kunnen plaatsvinden dan in 'normale' jaren.